

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВВЕЗЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Корж Ю. В., Терещенко Л. В., Бойко О. П.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Відповідно до чинного законодавства право на охорону здоров'я має комплексний характер і включає в себе у тому числі право людини на отримання якісних лікарських засобів (ЛЗ) та медичних виробів (МВ). Гуманітарна допомога є одним із механізмів підвищення доступності ЛЗ. Разом з тим, в умовах війни надання гуманітарної допомоги є загальновизнаною міжнародною практикою.

Метою дослідження стало проведення аналізу правового регулювання порядку переміщення гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану. Матеріалами дослідження стало законодавство України, інформація з офіційного веб-сайту Міністерство соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ), статті у періодичних виданнях. Використано методи: аналізу, синтезу, контент-моніторинг, формально-логічний тощо.

Результати аналізу положень Митного Кодексу України показали, що гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати вивізного мита. У частині першій ст. 250 Митного Кодексу України визначено групи товарів, які можуть ввозитися через митний кордон, зокрема й медикаменти, що направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного походження. На наступному етапі нами було проаналізовано норми Податкового кодексу визначено, що не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку гуманітарна допомога. Аналіз положень статей Закону України «Про гуманітарну допомогу» показав, що відповідальність за якість і безпеку товарів, отриманих як гуманітарна допомога, на підставі висновків відповідних експертиз несе отримувач

гуманітарної допомоги. На даний час порядок ввезення на митну територію України ЛЗ та МВ, як гуманітарної допомоги врегульований постановою КМУ від 01.03.2022 р. № 174, відповідно до якої діє декларативний принцип, тобто товари будь-якої категорії визнаються гуманітарною допомогою на підставі поданої при перетині кордону декларації. Постановою КМУ від 05.09. 2023 р. № 953 «Деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану» визначено порядок пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. ЛЗ та МВ. Так, для уникнення зловживань при ввезенні гуманітарної допомоги передбачено цифровізацію цих процесів, зокрема реєстрацію на електронній платформі отримувачів гуманітарної допомоги, який планує ввозити ЛЗ та МВ. Автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги – це система прозорого управління гуманітарною допомогою в Україні, яка спрощує процеси реєстрації, митного контролю та розподілу допомоги, забезпечуючи ефективність і безпеку даних. Зазначимо, що декларація може створюватися в електронній формі засобами інформаційно-комунікаційних систем та подаватися до митного органу шляхом інформаційної взаємодії інформаційно-комунікаційних систем або роздруковуватися разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-код, штрих-код, цифровий код тощо) для подання її митним органам у паперовій формі. Варто зазначити, що для ЛЗ важливою умовою є їх термін придатності – якщо на момент перетину кордону термін придатності ЛЗ закінчився і відсутнє документальне підтвердження можливості їх споживання, вони взагалі не будуть допущені на митну територію України. Транспортування ЛЗ дозволяється здійснювати: транспортом загального користування (у тому числі пасажирським); через поштових операторів; у багажних відправленнях; залізничним транспортом, з урахуванням особливостей, встановлених постановою КМУ від 27.03.2022 р. № 379. У випадку перевезення товарів логістичною компанією необхідно мати відповідну ліцензію. Отже, законодавство України встановлює чіткий порядок ввезення гуманітарної допомоги, спрямований на забезпечення оперативності, прозорості та відповідності потребам набувачів.